SUMATIF AKHIR SEMESTER
SMA POMOSDA TANJUNGANOM NGANJUK
TAHUN PELAJARAN 2024-2025

MATA PELAJARAN	: BAHASA JAWA
KELAS /FASE	: X / E
HARI/TANGGAL	: RABU / 18 DESEMBER 2024
WAKTU	: 60 MENIT
SIFAT	: OPEN BOOK)*
PENGUJI	: NUNIK DAULATI ABADIYAH, S.Pd.

PETUNJUK KHUSUS

KODE SOAL:

(PG-1) ◯	:	Pilihan Ganda 1 (Satu) Jawaban Benar, dengan memberi tanda silang (X)
(PGK- L1)☐	:	Pilihan Ganda Komplek Lebih dari 1 (satu) Jawaban Benar, dengan memberi tanda silang (X)
(PGK-BS-1)	:	Pilihan Ganda Komplek Benar Salah 1 (satu) pernyataan, dengan memberi tanda centang (√)
(PGK-BS-L1)	:	Pilihan Ganda Komplek Benar Salah atau sejenisnya Lebih dari 1 (satu) pernyataan, dengan memberi tanda centang (√)
(MJDK)	:	Menjodohkan jawaban dengan menuliskan angka/huruf.
(IJS)	:	Isian Jawaban singkat
(U)	:	Uraian

Wacan kanggo soal nomer 1-2

Pilihen jawaban sing paling bener! Pilihan jawaban sing bener oleh luwih saka siji.

Saiki wis arang keprungu swarane wong nembang Jawa. Kamangka tembang-tembang Jawa kuwi nduweni panaji-aji kanga di luhung sarta kebak pitutur luhur tumrap panguripane manungsa ing bebrayan. Sejatine tembang-tembang Jawa iku yen dirungokake kanthi setiti bisa kanggo nentremake pikir sarta bisa ngudhari pikiran kang ruwet. Nanging krana pengaruhe budaya mancanegara mau, sastra lan budaya Jawa malih kesilep. Banjur, kepiye carane supaya kita tetep nresnani sastra lan budaya Jawa kang mujudake tinggalane para leluhur?

1. **(PGK-L1)** Pranyatan ing ngisor iki sing isine cocog karo wacan ing ndhuwur yaiku …
   - [A] Yen dideleng saka jinise artikel kalebu artikel dheskripsi.
   - [B] Saiki wis arang keprungu swarane wong nembang Jawa.
   - [C] Tembang Jawa kuwi isine kebak pitutur luhur (piwulang).
   - [D] Artikel ing ndhuwur iku kalebu jinise artikel argumentasi.
   - [E] Budaya manca pengaruh tumrap budaya Jawa.

2. **(PGK-BS-L1)** Kepriye kahanane tembang Jawa? Wenehana tandha cawang pranyatan sing bener utawa sing salah adhedhasar isine teks!

Pranyatan	Bener	Luput
1. Saiki wis arang-arang wong sing gelem nembang Jawa.		
2. Tembang Jawa kuwi isine kebak pitutur luhur (piwulang).		
3. Wis ora ana wong sing seneng ngrungokake tembang Jawa.		
4. Tembang Jawa iku pancen wis ketinggalan jaman.		
5. Tembang Jawa iku mujudake warisane para leluhur.		

Gathekna teks ing ngisor iki! (kanggo soal nomer 3-5).

Wus tatas, titis, tetes, mentes, putus pangandikanipun bapak Harjo Sudira, minangka talanging basa saking pamengku gati sekaliyan, hangaturaken pambagya harja dhumateng sagunging para tamu.

3. **(PG-1)** Adhedhasar teks ing ndhuwur jejere pak Harjo Sudira minangka ….
   - Ⓐ Sing dadi pranatacara
   - Ⓑ Wakile tuwan rumah
   - Ⓒ Sing pasrah manten
   - Ⓓ Sing nampani pasrah
   - Ⓔ Sing menehi ular-ular

LIVEWORKSHEETS

4. **(PG-1)** Tembung "tatas, titis, tetes, lan mentes" jroning teks ing ndhuwur nggunakake purwakanthi ....
   - (A) swara
   - (B) sastra
   - (C) basa
   - (D) wanda
   - (E) lumaksita

5. **(PG-1)** kanggo ndadekake basa rinengga bisa kadhapuk sarana nggunakake tembung saroja. Sing diarani tembung saroja yaiku ....
   - (A) Tembung sing tegese padha (meh padha) dienggo bebarengan kanggo nandhesake karep
   - (B) Tembung loro utawa luwih sing dirangkep dadi siji tujuwane kanggo nyuda cacahe wanda
   - (C) Tembung sing tegese dudu teges salugune utawa teges asline (karan tembung siihan)
   - (D) Tembung loro sing maune tegese beda sawise digandheng dadi siji nuwuhake teges anyar
   - (E) Tembungan kang ngemu teges irib-iriban sing tujuwane kanggo mindhakake samubarang

6. **(PGK-L1)** Ukara-ukara ing ngisor iki sing nggunakake basa rinengga yaiku ...
   - [A] Wus dumugi titi wanci kang pinasthi titahing Gusti nindakaken palakrami
   - [B] Temenan, aku ya isih sepisan iki weruh anakmu mbarep, tibake wis gedhe.
   - [C] Wijang wijiing wicara panjenenganipun Rama SUnarto pindha pinandhita.
   - [D] Jejering wong wadon kuwi kudune sing gemi, setiti, nastiti, lan ngati-ati.
   - [E] Aku ngene wis manut karo kowe, kokkapakake wae aku ora bakal nolak.

7. **(PG-1)** Adhedhasar filosofi critane Aji Saka, utusane urip awujud napas kang nduweni kuwajiban nggolongake jiwa lan jasade manungsa. Iki nuduhake anane sing nyiptakake (Gusti Allah), asil ciptaane (manungsa), lan tugas utawa utusan sing diparingake Gusti marang manungsa. Andharan iki mujudake maknane saka aksara ....
   - (A) Ha-na-ca-ra-ka
   - (B) Da-ta-sa-wa-la
   - (C) pa-dha-ja-ya-nya
   - (D) ma-ga-ba-tha-nga
   - (E) ha-na-da-ta-nya

8. **(PG-1)** Adhedhasar filosofi critane Aji Saka, nuduhake menawa manunggaling dzat sing maringi gesang (Illahi) marang sing diparingi urip (makhluk utawa titah). Makna filosofine, saben-saben batine manungsa kudu jumbuh marang apa sing dilakoni. Andharan iki mujudake maknane saka aksara....
   - (A) Ha-na-ca-ra-ka
   - (B) Da-ta-sa-wa-la
   - (C) pa-dha-ja-ya-nya
   - (D) ma-ga-ba-tha-nga
   - (E) ha-na-da-ta-nya

9. **(MJDK)** jodhokna jinise purwakanthi karo tuladhane purwakanthi sing ana ing sisih tengene!

1. Ing kene aku lair, ing kene aku sekolah, ing kene aku kerja.	◯	◯	A. Purwakanthi swara
2. Bocah bodho plonga-plongo kaya kebo	◯	◯	B. Purwakanthi sastra
3. Pak petruk patroli karo putrane-putra-putri ing patria	◯	◯	C. Purwakanthi basa

10. **(PG-1)** ꧋ꦲꦗꦫꦸꦩꦁꦱꦧꦶꦱ꧈ꦤꦔꦶꦁꦧꦶꦱꦲꦫꦸꦩꦁꦱ꧉ Piwulang kang kinandhut jroning teks aksara Jawa ing ndhuwur yaiku....
   - (A) Dadi wong kuwi aja kuminter (rumangsa bisa), nanging bisaa ngrumangsani utawa nggunakake perasaan
   - (B) Manungsa urip ing alam donya iki kudu bias ngamalake kepinterane kanggo mbiyantu wong liya
   - (C) Aja ngandel-ngandelake kepinteranmu, kekuwatnku, lan kaluhuranmu jalarang manungsa iku ora sampurna
   - (D) Manungsa iku aja mung ngandelake kepinterane wae nanging uga kudu dilambari karo rasa eklas
   - (E) Dadi wong kuwi aja mindher jalaran kabeh manungsa kuwi drajade padha, sing mbedakne mung kapinterane

LIVEWORKSHEETS

11. **(PG-1)** Ing ngisor iki sing diarani sandhangan swara yaiku....

(A) 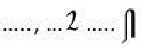

(B)

(C)

(D)

(E)

12. **(PG-1)** Teks aksara Jawa neng ngisor iki aweh pitutur marang awake dhewe supaya aja ngremehake wong sing ora duwe utawa wong mlarat yaiku ….

(A)

(B)

(C)

(D)

(E)

13. **(MJDK)** Jodhokna kaaro pratelan/pranyatan sing cocog!

Mangsa ketiga taun iki mujudake ketiga sing paling suwe sajroning pungkasane wektu 10 taun iki. Ora ana udan babar pisan suwene 6 wulan sing njalari lemah-lemah padha nela lan sumber-sumber padha asat. Miturut ramalan BMKG, taun iki arep ana udan kira-kira isih wulan ngarep.

Menawa iki bener-bener kedaden, bisa dimesthekne menawa ketiga ing taun iki dudu ketiga biasa jalaran mangsa ketiga suwene kok nganti pitung sasi.

Kanthi mangkono para among tani akeh sing padha rugi merga padha gagal panen sing disebabake krana ora ana banyu kanggo ngelebi sawahe.

a) Judul	1. Menawa iki bener-bener kedaden, bisa dimesthekne menawa ketiga ing taun iki dudu ketiga biasa jalaran mangsa ketiga suwene kok nganti pitung sasi.
b) Pambuka	2. Mangsa ketiga taun iki mujudake ketiga sing paling suwe sajroning pungkasane wektu 10 taun iki jalaran wis 6 sasi suwn ora ana udan.
c) Isi	3. Mangsa ketiga dawa.
d) Panutup	4. Kanthi mangkono para among tani akeh sing padha rugi merga padha gagal panen sing disebabake krana ora ana banyu kanggo ngelebi sawahe.

LIVEWORKSHEETS

14. **(MJDK)** jodhokna pangerten jinise artikel adhedhasar carane ngandharake lan tataran angel gampange ing ngisor iki!

A. Artikel praktis	◯	◯	1. Isine laporan sistematis ngenani asil panaliten utawa kajian, upamane skripsi, tesis, disertasi, lan panaliten liyane.
B. Artikel entheng	◯	◯	2. Artikel sing ngutamakake keprigelan tinimbang kawruh biasane awujud naratif (crita), tegese andharan sing ditulis diurutake mawa urutan wektu, prastawa, utawa tataran (tahapan).
C. Artikel opini	◯	◯	3. Artikel sing isine panemu lan mung ana ing sajrone majalah utawa Koran sing duwe panggonan utawa rubric khusus, upamane ing pojok, kolom, tajuk rencana, lan liyane.
D. Artikel ilmiah	◯	◯	4. Artikel sing ngrembug masalah sing entheng-entheng lan ora mbutuhake pemikiran sing jero.

15. **(U)** Sebutna lan jelasna strukture teks artikel!

Tuliskan Jawabanmu!

16. **(U)** Salinen nganggo aksara latin!

A. ꧋ꦱꦥꦠꦼꦩꦼꦤ꧀ꦧꦏꦭ꧀ꦠꦶꦤꦼꦩꦸ꧉

B. [illegible]

C. [illegible]

D. [illegible]

E. [illegible]

Tuliskan Jawabanmu!

LIVEWORKSHEETS